

Verslagformulier examenbesprekingen talen

Vak: Spaans

Niveau: VWO - tijdvak 1 (2026)

Datum bespreking: 28 mei 2026

Opgesteld door: Sectie Spaans, Levende Talen (examenbespreking)

Dit verslag bundelt de opmerkingen uit de examenbespreking en wordt verstuurd aan het College voor Toetsen en Examens (CvTE). De gerichte vragen aan het CvTE zijn in de laatste kolom met "Ja" gemarkeerd. Conform de disclaimer hebben deze besprekingen geen officiële status; in alle gevallen is het correctievoorschrift, eventueel met aanvulling, bindend.

Het formulier kent drie categorieën: A. opmerkingen bij de teksten, B. opmerkingen bij de opgaven (onderverdeeld in B1: geen opmerkingen, B2: aanbevelingen, B3: vraag of melding aan het CvTE), en C. algemene opmerkingen en aanbevelingen.

Categorie A: Opmerkingen bij de teksten

Tekst	Titel/onderwerp	Opmerkingen uit de examenbespreking	Vraag aan CvTE?
1	Carta a la Directora	Geen opmerkingen.	Nee
2	El arte del bordado mexicano	Geen opmerkingen.	Nee
3	Entrevista a Espido Freire	Geen opmerkingen bij de tekst zelf (zie vraag 5 onder categorie B).	Nee
4	El tardeo	De tekst zelf werd als goed te doen ervaren, maar het onderscheid tussen "pub" en "bar" dat in de tekst centraal staat, is voor leerlingen (en deels ook voor docenten) lastig te doorgronden; cultureel is dat onderscheid in Spanje niet eenduidig. Dit speelt door in vraag 7.	Nee
5	SolarMente	Geen opmerkingen bij de tekst (zie vraag 19 onder categorie B).	Nee
6	Lucía Casal, 'agroinfluencer'	Als passend en redelijk actueel ervaren onderwerp.	Nee
7	Miles de canciones	Onderwerp (AI, streaming) sluit goed aan bij de belevingswereld van de leerlingen. Wel veel Engelse begrippen (account, streaming) die in het Spaans/Nederlands verschillend vertaald kunnen worden; dit werkt door in vraag 30.	Nee
8	Una innovadora iniciativa	Geen opmerkingen.	Nee
9	Carta al Director	Geen opmerkingen.	Nee

10	Cómo elegir el nombre de un pódcast	Passend en aansprekend onderwerp. Wel lastig als scan/zoektekst: het woord “nombre” komt in de laatste drie kopjes voor, waardoor het lastig is om snel het juiste kopje te vinden (zie vraag 43).	Ja

Categorie B: Opmerkingen bij de opgaven

Categorie B1 = geen opmerkingen; B2 = aanbevelingen voor correctoren/examenmakers; B3 = de vraag bevat een onvolkomenheid/fout of is niet volledig (gerichte vraag aan CvTE).

Vraag	Categorie	Opmerkingen uit de examenbespreking	Vraag aan CvTE?
1	B1	Geen opmerkingen.	Nee
2	B1	Geen opmerkingen.	Nee
3	B1	Geen opmerkingen.	Nee
4	B1	Geen opmerkingen.	Nee
5	B2	Goed differentiërende vraag: sterkere leerlingen hadden hem goed, zwakkere niet. De afleiders C en E lagen voor sommige leerlingen dicht bij elkaar (in fragment 1 wordt met “mi preferido es el relato” al over een voorkeur gesproken). De vergadering acht E uiteindelijk het best passend, mede vanwege de opsomming van genres. Aandachtspunt, geen fout.	Nee
6	B1	Geen opmerkingen.	Nee
7	B3	Het beoordelingsmodel werd als verwarrender ervaren dan de tekst zelf; meerdere correctoren moesten het herhaaldelijk lezen. Kern van de vraag is het één verschil dat is verdwenen (in een pub kon je vroeger alleen drinken/niet eten). Knelpunten: (a) leerlingen formuleren vaak in de tegenwoordige tijd (“je kunt nu in een pub eten”) i.p.v. de verleden tijd uit het model; (b) sommige leerlingen benoemen het verschil zonder pub/bar expliciet te onderscheiden. Afspraak van de vergadering (ter onderbouwing richting tweede corrector): soepel omgaan met de tijd (tegenwoordige tijd toestaan). Goed rekenen als uit de formulering blijkt dat de leerling begrijpt dat je nu óók in de pub kunt eten en dat vroeger niet kon, d.w.z. dat de verandering wordt uitgedrukt; bij voorkeur met benoeming van pub/bar. Een precies omgekeerd antwoord (in de pub kon je wel eten, in de bar niet) blijft fout; antwoorden over openingstijden (“pub langer/alleen ’s avonds open”) zijn fout. Vraag aan CvTE: kan het beoordelingsmodel verduidelijkt worden en kan een ruimere formulering (zonder strikte verleden tijd) worden toegestaan, zodat correct begrepen antwoorden gehonoreerd kunnen worden? → Zie onze reactie hieronder	Ja
8	B1	Geen opmerkingen.	Nee
9	B1	Geen opmerkingen.	Nee
10	B1	Geen opmerkingen.	Nee
11	B1	Geen opmerkingen.	Nee

12	B2	Over het algemeen goed te doen en goed na te kijken. Discussiepunt: het antwoord moet twee componenten bevatten - (1) een tijdsaspect (op een vroeger tijdstip / als het nog niet zo laat is) én (2) iets over uitgaan/het nachtleven/genieten. Alleen “ze kunnen weer van het nachtleven genieten” is te generiek; alleen “het kan eerder / de tijden zijn gunstiger” is te vaag. Afspraak: beide elementen moeten herkenbaar zijn, met enige ruimte in de formulering.	Nee
13	B1	Geen opmerkingen.	Nee
14	B1	Geen opmerkingen.	Nee
15	B1	Geen opmerkingen.	Nee

Vraag	Categorie	Opmerkingen uit de examenbespreking	Vraag aan CvTE?
16	B1	Geen opmerkingen.	Nee
17	B1	Geen opmerkingen.	Nee
18	B1	Geen opmerkingen.	Nee
19	B2	Lastig door het begrip “(aanvangs)investering”; leerlingen kwamen via het woordenboek vaak uit op “belegging”, wat hier geen synoniem van “investering” is en dus fout is. Antwoorden zonder “investering” moeten een tijdsaspect bevatten (vooraf/geen beginkosten); zonder dat element is het antwoord onvoldoende. Aandachtspunt bij overlange antwoorden met bijzinnen: indien het eerste deel correct is, wil de vergadering proberen dit in overleg met de tweede corrector te honoreren. “Omzetting/conversie” wordt niet goedgekeurd.	Nee
20	B1	Geen opmerkingen.	Nee
21	B1	Geen opmerkingen.	Nee
22	B1	Geen opmerkingen.	Nee
23	B2	Het element “overleven / uit zichzelf niet in leven blijven (zonder hulp)” moet in het antwoord zitten; dit staat letterlijk in de slotzin van de alinea. Alleen “dieren helpen” of “dieren die het nodig hebben” wordt als te algemeen gezien (geen leven-en-doodaspect) en is daarmee onvoldoende. “Je zorgt dat dieren (blijven) leven” wordt wel goedgekeurd; parafrase mag, mits het overlevingsaspect erin zit.	Nee
24	B1	Geen opmerkingen.	Nee
25	B1	Geen opmerkingen.	Nee
26	B2	Goed te doen en goed beantwoord. Vereist twee redenen: ze is jong én ze is vrouw. Discussie of “omdat ze geen man is” goedgekeurd mag worden als synoniem van “ze is vrouw”; de tekst gebruikt zelf “chaval” (man/jongen). De vergadering neigt naar goedrekenen, mits ook de tweede reden correct is.	Nee
27	B1	Geen opmerkingen.	Nee

28	B1	Geen opmerkingen.	Nee
29	B1	Geen opmerkingen.	Nee
30	B2	één manier volstaat. Het antwoord moet duidelijk maken dat Smith de nepaccounts (of liedjes) zelf creëerde/maakte; "hij gebruikte nep-accounts om zijn muziek te beluisteren" is onvoldoende (mist het maken/creëren) en wordt fout gerekend. Vertaalkwesties met Engelse leenwoorden: "cuenta" als "rekening" i.p.v. "account" past niet in de context (geen bankrekeningen) en is fout; in oudere woordenboeken ontbreekt "account" soms. "Valse/nep-accounts" is goed; "valse gebruikers" moet "nep-gebruikers" zijn. Voor "generar/crear" wordt "reproducen/herproducen" in de productiesfeer welwillend bekeken; "reproductie" in de zin van 'afspelen/streamingdienst' hoort bij vraag/regelgeving over de plataformas de reproducción.	Nee
31	B1	Geen opmerkingen.	Nee
32	B1	Geen opmerkingen.	Nee
33	B1	Geen opmerkingen.	Nee
34	B2	Goed differentiërende vraag. Het antwoord moet het element "heel weinig geld / heel kleine bedragen (per liedje)" bevatten.	Nee

Vraag	Categorie	Opmerkingen uit de examenbespreking	Vraag aan CvTE?
		Alleen "(de bedragen) blijven onder de radar" is onvoldoende: "onder de radar" is in feite het synoniem van "onopgemerkt" uit de vraag, dus de reëne (de kleine bedragen) ontbreekt dan. Met de toevoeging "kleine bedragen" wel goed. Antwoorden die het op weinig populaire liedjes/kleine stukjes muziek betrekken, tonen onbegrip en zijn fout.	
35	B1	Geen opmerkingen.	Nee
36	B1	Geen opmerkingen.	Nee
37	B1	Geen opmerkingen.	Nee
38	B1	Geen opmerkingen.	Nee
39	B1	Geen opmerkingen.	Nee
40	B1	Geen opmerkingen.	Nee
41	B1	Geen opmerkingen.	Nee
42	B1	Geen opmerkingen.	Nee

43	B3	Als laatste (zoek-/scan)tekst werd deze vraag te lastig gevonden: het advies over online vindbaarheid staat niet onder een duidelijk kopje, en “nombre” komt in de laatste drie kopjes voor, wat snel zoeken bemoeilijkt. Modelantwoord is “Incluye palabras” (sleutel: motores de búsqueda / visibilidad). De vergadering wil “Incluye palabras” goedrekenen, ook als de leerling het kopje letterlijk in de infinitiefvorm begint. Daarnaast werd “Mantén el nombre (corto)” door meerdere leerlingen/correctoren als verdedigbaar gezien (een korte, makkelijk te onthouden en te delen naam draagt ook bij aan vindbaarheid). Vraag aan CvTE: kan naast “Incluye palabras” ook “Mantén el nombre” als goed antwoord worden toegestaan, gezien de meerduidigheid van ‘online vindbaarheid’ en het feit dat “nombre” in meerdere kopjes terugkomt? → Zie onze reactie hieronder	Ja

Categorie C: Algemene opmerkingen en aanbevelingen

	Opmerking / aanbeveling	Vraag aan CvTE?
1	Lengte: de teksten waren dit jaar (iets) langer dan voorgaande jaren - niet meer teksten, maar langere. Vrijwel alle leerlingen hadden de volledige examentijd nodig; bij sommigen leidde tijdnood tot opengelaten of gegokte (open) vragen, vooral aan het eind.	Nee
2	Onderwerpen: leerlingen vonden de onderwerpen overwegend saai en weinig aansprekend. Tegelijk vond een deel van de docenten de teksten passend voor vwo (hoofd-/bijzaken onderscheiden, verbanden tussen alinea’s leggen) en waardeerde de aansluiting bij andere vwo-vakken (cultuur, maatschappij, duurzaamheid/bedrijfsleven). De vragen werden over het algemeen - net als de afgelopen jaren - als goed te doen ervaren.	Nee
3	Geografische spreiding: opvallend sterke focus op Spanje en algemene (niet regiogebonden) thema’s; weinig Latijns-Amerikaanse spreiding (slechts één Spaans-Amerikaanse tekst). De vergadering beveelt aan de variatie te vergroten, mede met het oog op de (nieuwe) kerndoelen. Positief: er werd dit jaar niet ingezoomd op één specifieke regio/comunidad.	Ja
4	Vraagtypen: aanzienlijk minder “welk woord ontbreekt”-vragen dan voorgaande jaren (slechts enkele) en relatief veel beweringsvragen (wel/niet). Bij die beweringsvragen moeten leerlingen eerst lange zinnen ontleden en daarna nog wel/niet bepalen; dit werd als belastend ervaren.	Nee
5	Helderheid vraagstelling/beoordelingsmodel: terugkerend signaal dat het bij sommige vragen (m.n. 7) onduidelijk is wat precies gevraagd wordt en dat het beoordelingsmodel de zaak soms verwarrender maakt dan de tekst. Verzoek om vraagstelling en model scherper op elkaar af te stemmen (zie ook categorie B).	Ja
6	Resultaten/normering: minder uitschieters (naar boven en beneden) dan andere jaren; resultaten bleven dit jaar wat vlakker. Ter informatie voor de normering: vorig jaar lag de Nterm op 0,7; verwachting van de vergadering is een vergelijkbare of iets soepelere N-term.	Nee

Reactie CvTE

¡Muchas gracias por este informe tan detallado y completo!
 Op basis van jullie feedback hebben wij het examen Spaans vwo opnieuw bekeken. Waar relevant hebben wij inhoudelijk een reactie gegeven.
 Net zoals bij onze terugkoppeling op het verslag van Spaans vmbo, geldt hier dat we uit jullie commentaar opmaken dat het examen in principe goed is ontvangen, maar dat er wel wat feedback is op o.a. de lengte en de onderwerpen van het examen. We noteren jullie opmerkingen en zullen ernaar streven dit bij de constructie van de toekomstige examens mee te nemen.

VRAAG 7:

Vraag aan CvTE: kan het beoordelingsmodel verduidelijkt worden en kan een ruimere formulering (zonder strikte verleden tijd) worden toegestaan, zodat correct begrepen antwoorden gehonoreerd kunnen worden? Kan een ruimere formulering (zonder strikte verleden tijd) worden toegestaan, zodat correct begrepen antwoorden gehonoreerd kunnen worden?

Antwoord: Het correctievoorschrift heeft geen aanvulling of ruimere formulering nodig, omdat hier de algemene correctieregel 3.3 van het correctievoorschrift geldt en daarmee bindend is.

VRAAG 43:

Vraag aan CvTE: kan naast “Incluye palabras” ook “Mantén el nombre” als goed antwoord worden toegestaan, gezien de meerduidigheid van ‘online vindbaarheid’ en het feit dat “nombre” in meerdere kopjes terugkomt?

Antwoord:

Nee, want de vraag heeft betrekking op hoe gemakkelijk het is om de podcast te vinden, en niet op hoe gemakkelijk het is om de naam van de podcast te onthouden.

De tekst met het kopje '*Mantén el nombre ...*' benoemt o.a. zaken als 'fácil de recordar y pronunciar', '... más fácil de escribir y compartir', terwijl de tekst met het kopje '*Incluye palabras...*' specifiek gaat over hoe je ervoor kunt zorgen dat jouw podcast gemakkelijker te vinden is ('posicionamiento en los motores de búsqueda' en 'visibilidad en las plataformas de búsqueda').

Hierdoor is alleen het antwoord "*Incluye palabras ...*" juist.